ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **H. O. I.,** alias **H. S.**, nar. zastoupen Mgr. Markem Hudlickým, advokátem se sídlem Františkánská 120/7, Plzeň, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje**, se sídlem Závodní 386/100, Karlovy Vary, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 4. 2020, č. j. 17 A 30/2020 – 44,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Marka Hudlického **se určuje** částkou 3 400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 (třiceti) dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobce domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2020, č. j. KRPK-12758-28/ČJ-2020-190022. Tímto rozhodnutím žalovaná dle § 129 odst. 1 a 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), žalobce zajistila za účelem jeho předání podle přímo použitelného právního předpisu Evropské

unie – nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“) na dobu 30 dnů od okamžiku omezení osobní svobody, tj. ode dne 7. 2. 2020.

[2] Ze správního spisu vyplynulo, že dne 7. 2. 2020 hlídková služba policie kontrolovala v prostorách hlavní budovy vlakového nádraží v Chebu žalobce, který sdělil, že u sebe nemá žádné doklady. Žalobce na výzvu policie, aby předložil svůj cestovní doklad, prokázal svou totožnost a oprávněnost pobytu na území ČR, prostřednictvím posunků, francouzského, anglického a dle jeho slov arabského jazyka, sdělil, že u sebe žádné doklady nemá. Žalobce ukázal orgánu policie igelitový sáček, na kterém byla jmenovka H. O. I., nar. X, a dal najevo, že jde o jeho jméno a datum narození. Vzhledem k tomu, že totožnost žalobce nebyla prokázána, byl žalobce podle § 63 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o policii“) předveden k provedení úkonů směřujících ke zjištění jeho totožnosti. Žalovaná zjistila, že žalobce dne 14. 1. 2020 požádal v Německu o mezinárodní ochranu, neměl tam povolený pobyt a je po něm vyhlášeno pátrání pro krádež a neplnění povinné platby. Žalobce byl v Německu veden pod jménem S. H.l, nar. X. Dne 8. 2. 2020 v 3:00 hod. byl žalobce zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona o policii, neboť byl důvod se domnívat, že neoprávněně vstoupil na území ČR nebo zde neoprávněně pobývá. V průběhu provádění úkonů spojených s ukončením pobytu žalobce na území ČR bylo ze systému Eurodac zjištěno, že žalobci byly opakovaně odebrány daktyloskopické otisky z důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu (dne 13. 5. 2016 v Itálii, dne 11. 8. 2016 ve Francii, dne 14. 1. 2020 v Německu).

[3] Při podání vysvětlení dne 8. 2. 2020 žalobce vypověděl, že v roce 2004 utekl z Čadu, i když tam neměl žádné problémy. Cestovní pas neměl. Z Afriky do Evropy (z Libye do Itálie) přicestoval na nafukovací lodi s dalšími běženci. Za převoz zaplatil převaděčům 700 euro. Z Itálie se dostal do Francie a následně do Německa. V Evropě nikoho nemá, ani si zde nikoho nenašel. V Německu se žalobci nelíbilo. Sdělil, že se najednou ocitl v České republice, ani neví jak. Žalobce nemá žádné peníze ani zázemí, toulá se a přespává na ulici. Nemá příbuzné, kteří by byli občany Evropské unie, Islandu, Švýcarska, Norska či Lichtenštejnska ani zde nemá žádné rodinné příslušníky. O mezinárodní ochranu žádal v Itálii, Francii i v Německu. Do Německa se žalobce již nechce vrátit, jelikož je tam draho; chtěl by se dostat do Francie. V České republice žalobce nechce žádat o mezinárodní ochranu, tuto zemi zná jen díky fotbalu. Žalobce sdělil, že neexistují žádné důvody, které by mu bránily ve vycestování, nemá v České republice stálé bydliště ani doručovací adresu či telefon. Ke svému zdravotnímu stavu žalobce sdělil, že se cítí dobře, jen se mu chvíli motala hlava.

[4] V napadeném rozhodnutí o zajištění žalovaná konstatovala, že na základě zjištěných skutečností dospěla k závěru, že existuje vážné nebezpečí útěku žalobce ve smyslu § 129 odst. 4 zákona o pobytu cizinců, neboť žalobce překračoval hranice schengenského prostoru, opakovaně žádal o mezinárodní ochranu (v Itálii, Francii a Německu), přičemž všechny tyto země následně opustil a systematicky tak porušoval právní předpisy těchto zemí. Okolnosti projednávané věci přitom znemožňovaly uložení mírnějších opatření ve smyslu § 123b zákona o pobytu cizinců, neboť žalobce nemá v České republice zajištěno žádné ubytování, nemá zde žádné zázemí a žalobce nedisponuje ani potřebnými finančními

prostředky ke složení finanční záruky. K zajištění žalobce přispěl podle žalované i celkový způsob jeho dosavadního jednání a přístup k dodržování českého právního řádu stejně jako zjištění, že žalobce nemá platný cestovní doklad, vízum či jiné platné oprávnění.

[5] Žalovaná se zabývala také tím, zda je předání žalobce do Itálie, Francie či Německa reálně možné, a dospěla k závěru, že neexistují závažné důvody se domnívat, že v těchto státech dochází k systémovým nedostatkům azylového řízení nebo podmínek přijetí žadatelů, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2016, č. j. 2 Azs 304/2016 – 24 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz), žalovaná konstatovala, že je třeba důkladně zvažovat možnost předání cizinců do Itálie, jelikož bylo poukázáno na některé nedostatky italského azylového systému.

[6] Přesto žalované nejsou známy žádné skutečnosti, které by mohly nasvědčovat existenci systémových nedostatků italské, francouzské nebo německé azylové praxe. Žalované není známo, že by existovaly zprávy mezinárodních, mezivládních, vládních nebo nevládních organizací či rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, Soudního dvora Evropské unie nebo soudů jiných evropských zemí, které by naznačovaly nedodržování standardů ochrany lidských práv v rámci azylové procedury v Itálii, ve Francii nebo v Německu. Stejně tak žalované není známo, že by Úřad Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky aktuálně požadoval, aby se členské státy EU zdržely realizace transferů žadatelů o mezinárodní ochranu do Itálie, Francie či Německa. Systémové nedostatky neosvědčuje ani Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o aktuálním stavu provádění prioritních opatření v rámci Evropského programu pro migraci ze dne 10. 2. 2016. Itálie, Francie a Německo jsou vyspělé, bezpečné země, které jsou způsobilé zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů. Tyto státy ratifikovaly a dodržují mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách a mají efektivně fungující azylový systém s vysokou úrovní dodržování práv žadatelů o udělení mezinárodní ochrany a podmínek jejich přijetí. Předání do některého z těchto států s sebou nenese riziko nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalovaná v této souvislosti upozornila na zásadu vzájemné důvěry členských států EU, podle které se vychází z vyvratitelné domněnky, že všechny členské státy EU dodržují unijní právo, a zejména základní práva, která unijní právo uznává. Žalovaná tak konstatovala, že předání žalobce do Itálie, Francie či Německa je reálně možné a bude uskutečněno v nejbližším možném termínu tak, jak ukládá zákon. Závěrem žalovaná konstatovala, že stanovená doba zajištění v délce 30 dnů nepřekračuje limity stanovené čl. 28 nařízení Dublin III.

[7] Doba zajištění žalobce byla následně rozhodnutím žalované ze dne 3. 3. 2020, č. j. KRPK-12758-51/ČJ-2020-190022, prodloužena o 32 dnů, a to na žádost Ministerstva vnitra, které žalovanou informovalo o tom, že Itálie vyslovila konkludentní souhlas (nereagovala v příslušné lhůtě na žádost ČR) s přijetím žalobce zpět. Následně, vzhledem k tomu, že se přemístění žalobce do Itálie nepodařilo realizovat, vydala žalovaná rozhodnutí ze dne 7. 4. 2020, č. j. KRPK-12758-61/ČJ-2020-190022, jímž žalobci dle § 50a odst. 1 písm. a) a odst. 3 zákona o pobytu cizinců uložila povinnost opustit území ČR do 60 dnů ode dne oznámení tohoto rozhodnutí, a zároveň mu týmž rozhodnutím uložila dle § 123b odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců zvláštní opatření za účelem vycestování z území ČR v podobě povinnosti zdržovat se v Pobytovém středisku Zastávka a každý den

být v době od 10.00 do 11.00 hod. v tomto místě přítomen za účelem provedení pobytové kontroly. V návaznosti na toto rozhodnutí byl žalobce dle § 127 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců dne 8. 4. 2020 propuštěn ze zajištění.

[8] Žalobce podal proti původnímu rozhodnutí žalované o zajištění žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, který ji rozsudkem ze dne 16. 4. 2020, č. j. 17 A 30/2020 – 44, zamítl. Krajský soud neshledal napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, jelikož žalovaná se možností přemístění žalobce do Itálie, Francie či Německa a existencí případných nedostatků zabývala dostatečným způsobem a své závěry řádně odůvodnila. Následně se krajský soud zabýval otázkou existence systémových nedostatků v uvedených zemích potenciálně příslušných k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu a podmínkami, při jejichž naplnění není možno přemístit žadatele o mezinárodní ochranu do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný dle nařízení Dublin III. Soud nejdříve vymezil obecná východiska nemožnosti přemístění žadatelů o mezinárodní ochranu, přičemž vycházel z judikatury Evropského soudu pro lidská práva, Soudního dvora Evropské unie a následně Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2018, č. j. 4 Azs 73/2017 – 29, publ. pod č. 3773/2018 Sb. NSS, nebo např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2019, č. j. 6 Azs 59/2019 – 38). Tato východiska krajský soud následně aplikoval na nyní posuzovanou věc a konstatoval, že žalovaná se otázkou systémových nedostatků v rámci řízení o zajištění zabývala zcela dostatečně i přesto, že žalobce žádné nedostatky ani v jedné ze zemí, kde o mezinárodní ochranu žádal, nenamítal a žádná konkrétní tvrzení, proč nemůže být předán (přemístěn) do Itálie, Francie či Německa, neuplatnil.

[9] Krajský soud zdůraznil, že žalovaná musí o případném zajištění cizince rozhodnout do 48 hodin od prvotního omezení jeho svobody, proto po ní nelze spravedlivě požadovat, aby vyčerpávajícím způsobem vyřešila veškeré otázky týkající se cizince a jeho osudu v členských zemích EU. Řízení o zajištění podle § 129 odst. 1 a 3 zákona o pobytu cizinců je v tomto smyslu nutné odlišit od tzv. dublinského řízení o přemístění cizince, vedeného Ministerstvem vnitra, v němž je konkrétní stát žádán o převzetí cizince zpět na své území a je v něm z věcného i časového hlediska dán širší prostor pro posouzení individuální situace cizince.

[10] K námitce žalobce, že napadené rozhodnutí je protiústavní, neboť předáním do Itálie, Francie či Německa je žalobce z důvodu epidemie onemocnění COVID-19 ohrožen na životě a zdraví, krajský soud konstatoval, že žalobce obavu o svůj život a zdraví z důvodu epidemie onemocnění COVID-19 poprvé zmínil až v žalobě. Krajský soud z obecně známých informací zjistil, že Světová zdravotnická organizace vyhlásila ve vztahu k onemocnění COVID-19 celosvětovou pandemii dne 11. 3. 2020, tedy až po vydání napadeného rozhodnutí (8. 2. 2020). Nebylo možné po žalované požadovat, aby při posuzování, zda je možné žalobce předat do Itálie, Francie či Německa, brala v potaz výskyt onemocnění COVID-19 v těchto zemích, když pandemie a s ní zvýšené nebezpečí tohoto onemocnění byly vyhlášeny až po jeho vydání. Krajský soud podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházel při přezkoumání rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, žalovaná tak nepochybila, pokud se nezabývala rizikem onemocnění COVID-19, neboť jeho reálné nebezpečí a celosvětový dosah byl potvrzen Světovou zdravotnickou organizací až po jeho vydání.

[11] Krajský soud se dále zabýval námitkou žalobce, dle které napadené rozhodnutí postrádá úvahy o přiměřenosti rozhodnutí ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (Úmluva), přičemž s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu zdůraznil, že Úmluva má aplikační přednost před zákonem. Žalovaná je tak povinna se přiměřeností dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života zabývat i tehdy, když to zákon výslovně neukládá, je však třeba, aby žalobce v této souvislosti tvrdil a doložil konkrétní skutečnosti. V nyní posuzované věci však žalobce nesdělil žádné skutečnosti, které by zakládaly nepřiměřenost dopadů rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života. Žalobce naopak při své výpovědi uvedl, že na území ČR nemá žádnou rodinu, zázemí ani finanční prostředky. Vzhledem k tomu, že žalobce netvrdil, že by rozhodnutí o zajištění mohlo být nepřiměřené, nebylo povinností žalované se v tomto případě zkoumáním přiměřenosti dopadů rozhodnutí do života žalobce zabývat. Jestliže by bylo třeba přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života zkoumat vždy, došlo by k překročení § 174a odst. 3 zákona o pobytu cizinců a takový výklad dle krajského soudu nelze akceptovat.

II.
Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[12] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž odkázal na důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[13] Stěžovatel namítal, že napadené rozhodnutí žalované je protiústavní a v rozporu se zásadou *non-refoulement*, jelikož stěžovatel již v žalobě poukazoval na stav epidemie onemocnění COVID-19, přičemž právě dotčené státy – tj. Itálie, Německo a Francie byly jedny z nejvíce zasažených v Evropě, a to výrazně více než Česká republika. Stěžovatel tak mohl být předáním do některého z uvedených států ohrožen na zdraví či životě. Z pohledu systémových nedostatků státu, kam má být cizinec předán, je podle stěžovatele nutné zvažovat nejen otázku průběhu a výsledku azylového řízení, ale musí být vyhodnocena celková situace panující v daném státě.

[14] Stěžovatel dále namítal, že čl. 8 Úmluvy má aplikační přednost před zákonem a přiměřeností dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života je třeba se zabývat i v případech, kdy to zákon výslovně nestanoví. S ohledem na zásadu vyšetřovací a na postavení cizince při zajištění za účelem předání do jiného státu nelze spoléhat pouze na jeho vyjádření, ale je namístě chránit jeho oprávněné zájmy vhodně zvolenými postupy. Stěžovatel je tak přesvědčen, že i v případě rozhodování o zajištění cizince dle § 129 zákona o pobytu cizinců je namístě aplikovat zásadu *non-refoulement*, zkoumat existenci důvodů uvedených v § 179 zákona o pobytu cizinců a v článku 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků.

[15] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[16] Žalovaná ve vyjádření ke kasační odkázala na své vyjádření k žalobě, ztotožnila se s rozsudkem krajského soudu a navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[18] Nejvyšší správní soud následně posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[19] Podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců *„[n]elze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování, policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropské unie*“, jímž je v současné době nařízení Dublin III. Podle odst. 3 téhož ustanovení *„[n]elze-li předání cizince uskutečnit ve lhůtě do 48 hodin, (...) policie v řízení o zajištění cizince za účelem jeho předání vydá rozhodnutí, které je prvním úkonem v řízení*“.

[20] Podle čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Dublin III, *„[n]ení-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát*“. Třetí pododstavec téhož ustanovení dále stanoví, že *„[p]okud podle tohoto odstavce nelze provést přemístění do žádného členského státu určeného na základě kritérií stanovených v kapitole III ani do prvního členského státu, v němž byla žádost podána, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, se stává příslušným členským státem*“. (pozn. NSS: i přesto, že české znění čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Dublin III používá výraz „*systematické nedostatky*“, podrží se zdejší soud i v tomto rozsudku přesnější formulace „*systémové nedostatky*“, která odpovídá např. francouzskému i anglickému znění téhož ustanovení nařízení jakož i předcházející judikatuře Soudního dvora EU, kterou toto ustanovení kodifikuje).

[21] Předně je třeba zdůraznit, že v rozhodnutí o zajištění za účelem předání do jiného členského státu správní orgán (Policie ČR) předběžně posuzuje, zda je možné naplnit účel zajištění – tj. zda je přemístění stěžovatele do jiného členského státu příslušného pro posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu alespoň potenciálně možné. Není-li naplnění účelu zajištění možné, stává se zbavení osobní svobody jakožto velmi výrazný zásah do základních práv zajištěného cizince nezákonným. Při rozhodování o zajištění však postačí úvaha o potenciální možnosti naplnění jeho účelu – v tomto případě úvaha o potenciální možnosti přemístění do daného členského státu (přiměřeně viz usnesení

rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS).

[22] Jak již Nejvyšší správní soud mnohokrát zdůraznil, např. v rozsudcích ze dne 8. 1. 2021, č. j. 5 Azs 114/2018 – 63, či ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 49/2020 – 39, policie má ve velmi omezeném časovém rámci, který má k dispozici pro vydání svého prvotního rozhodnutí o zajištění, povinnost zkoumat uvedenou překážku přemístění jen v rozsahu, zda není účel zajištění, tedy přemístění žadatele do příslušného členského státu, *a priori* vyloučen, přičemž těžiště v nezbytných případech mnohem detailnějšího zkoumání této otázky, včetně příslušného dokazování, musí být až v navazujícím dublinském řízení ve věci vydání rozhodnutí o přemístění cizince do příslušného členského státu, vedeném Ministerstvem vnitra, které posuzuje danou otázku, s výhradou soudního přezkoumání, s konečnou platností [viz § 8 písm. b) a c) a § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu].

[23] Krajský soud v této souvislosti správně poukázal na zmiňovaný rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2018, č. j. 4 Azs 73/2017 – 29, který sjednotil do té doby nejednotné požadavky judikatury zdejšího soudu na to, do jaké míry a v jakém rozsahu se má již policejní orgán v rozhodnutí o zajištění cizince danou otázkou zabývat. Rozšířený senát přijal následující závěr: „*V rozhodnutí o zajištění cizince dle § 129 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, za účelem jeho předání do jiného členského státu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 604/2013 („Dublin III“), se nemusí správní orgán vyslovit k otázce systémových nedostatků ve státě, kam má být cizinec předán, jsou-li současně splněny tři předpoklady: taková námitka nebyla v řízení před správním orgánem vůbec uplatněna, správní orgán poté, co se touto otázkou zabýval, dospěl k závěru, že k systémovým nedostatkům ve státě předání nedochází, a o neexistenci takových nedostatků nejsou důvodné pochybnosti.*“

[24] V nyní posuzované věci stěžovatel v rámci své výpovědi před vydáním rozhodnutí o zajištění neuvedl nic, co by systémovým nedostatkům v příslušných členských státech, tedy v Itálii, Francii nebo v Německu, mohlo nasvědčovat. Stěžovatel ke svému pobytu v těchto státech uvedl pouze to, že do Itálie přicestoval na nafukovací lodi s dalšími běženci, z Itálie odcestoval do Francie a pak do Německa. Sdělil, že v Německu se mu nelíbilo, jelikož je tam moc draho. Lze proto konstatovat, že před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí, ani v podané žalobě či kasační stížnosti neuplatnil konkrétní tvrzení o systémových nedostatcích v Itálii, Francii či Německu, pouze obecně namítal nedostatečné vypořádání se s touto otázkou. Navíc stěžovatel v rámci své výpovědi před vydáním rozhodnutí o zajištění uvedl, že je zdravotně v pořádku, a ani z lékařské zprávy ze dne 8. 2. 2020 o vyšetření stěžovatele, která je součástí spisového materiálu, neplyne, že by stěžovatel měl jakékoli zdravotní problémy. Jedná se tedy o dospělého muže v produktivním věku, jehož zdravotní stav neindikoval žalované jakékoli zvláštní okolnosti, pro něž by se měla otázkou přijímacích podmínek či azylového řízení v Itálii, Francii či Německu již v řízení o jeho zajištění detailněji zabývat.

[25] V takové situaci by byla žalovaná v souladu s výše citovaným rozsudkem rozšířeného senátu povinna hodnotit v rozhodnutí o zajištění otázku systémových nedostatků azylového řízení či podmínek přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu v Itálii, Francii či Německu z úřední povinnosti či k této otázce dokonce provádět dokazování

pouze tehdy, pokud by jí takové nedostatky byly z úřední činnosti známy či by se jednalo o obecně známou skutečnost, nebo by i z jiných důvodů o neexistenci těchto nedostatků panovaly důvodné pochybnosti (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2021, č. j. 5 Azs 372/2020 – 28, a ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 397/2020 – 26). K takovému závěru zjevně nedospěla, neboť v rozhodnutí o zajištění uvedla, byť zcela obecně, že dle dostupných informací italský, francouzský ani německý azylový systém takto závažnými nedostatky netrpí.

[26] Jde jistě o velmi stručné a obecné vyjádření k otázce možných systémových nedostatků azylových systémů těchto států a ve vztahu k Itálii i o vyjádření nelogické, neboť žalovaná na jednu stranu připustila, že problémům italského azylového systému (vyplývajícím z jeho přetíženosti) je třeba věnovat vzhledem k judikatuře Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) vztahující se k této zemi (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 4. 11. 2014 ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku*, stížnost č. 29217/12) a na ni navazující, výše zmiňované, judikatuře Nejvyššího správního soudu zvýšenou pozornost, aby vzápětí, v rozporu s tímto požadavkem, hodnocení situace v Itálii „odbyla“ společnou obecnou formulací, jež byla zároveň věnována i situaci ve Francii a v Německu. I přesto je možné, vzhledem k již konstatovanému velmi omezenému časovému rámci, který má žalovaná k dispozici pro vydání svého prvotního rozhodnutí o zajištění, a rovněž popsanému omezenému rozsahu posuzovaní dané otázky (pouze v tom ohledu, zda není účel zajištění, tedy přemístění žadatele do příslušného členského státu, *a priori* vyloučen), i zhodnocení situace v Itálii žalovanou ještě akceptovat, jelikož ani přemístění žadatele o mezinárodní ochranu do Itálie na základě nařízení Dublin III skutečně bez dalšího vyloučeno není, zvláště, jedná-li se, jako v případě stěžovatele, o zdravého, svobodného muže v produktivním věku (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2021, č. j. 5 Azs 114/2018 – 63).

[27] K námitce stěžovatele, dle které je napadené rozhodnutí žalované protiústavní, jelikož stěžovatel by předáním do některého z těchto států mohl být ohrožen na životě z důvodu tehdejšího stavu epidemie onemocnění COVID-19, Nejvyšší správní soud dodává, že orgány členských států jsou povinny zabývat se nejen existencí systémových nedostatků azylového řízení či podmínek přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu v jiném členském státě, ale musí si rovněž všímat případných individuálních rizik ve smyslu rozsudku Soudního dvora ze dne 16. 2. 2017, C-578/16 PPU, *C. K. a další*, ECLI:EU:C:2017:127, kdy by vzhledem k okolnostem případu již samo přemístění představovalo riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU, resp. čl. 3 Úmluvy. Opět je ovšem třeba upozornit na charakter rozhodnutí o zajištění cizince za účelem jeho předání (přemístění) podle nařízení Dublin III a omezený časový i věcný rámec pouze předběžného posouzení otázky realizovatelnosti samotného přemístění, které jinak v plném rozsahu přísluší provést Ministerstvu vnitra v dublinském řízení.

[28] Nejvyšší správní soud neshledal a ani stěžovatel neuvedl nic, co by svědčilo o tom, že by v případě stěžovatele existovala individuální rizika nelidského či ponižujícího zacházení, na základě kterých by bylo vyloučeno přemístění stěžovatele do jiného členského státu. Námitka stěžovatele, dle níž by byl ohrožen na životě v důsledku onemocnění COVID-19, je formulována pouze velmi obecně. Zajištění stěžovatele by bylo vyloučeno pouze v případě, že by tehdejší epidemická situace virového onemocnění

COVID-19 v Itálii, Francii nebo Německu zcela zjevně *a priori* znemožňovala předání (přemístění) stěžovatele do těchto států. V době rozhodování žalované však nic nenasvědčovalo tomu, že by byl stěžovatel v důsledku pandemické situace, která byla v Evropě v té době (počátkem února 2020) ještě na samém počátku, ohrožen na životě či na zdraví a bylo by vyloučeno jeho přemístění do Itálie, Francie či Německa (byť v těchto zemích byl následně, tedy v průběhu jara 2020, průběh tzv. první vlny epidemie skutečně závažnější než v ČR; v následujících obdobích se ovšem „karta obrátila"). Nelze tedy dospět k závěru, že by bylo přemístění stěžovatele do těchto států *a priori* vyloučeno z důvodu situace způsobené pandemií onemocnění COVID-19.

[29] Také k námitce stěžovatele týkající se povinnosti žalované zabývat se přiměřeností dopadů napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele ve smyslu čl. 8 Úmluvy, Nejvyšší správní soud opětovně připomíná, že na základě žalobou napadeného rozhodnutí nemělo dojít k předání (přemístění) stěžovatele do jiného členského státu (a už vůbec ne do země původu), ale rozhodovalo se o jeho zajištění za účelem přemístění. Je pravdou, že čl. 8 Úmluvy dopadá i na případy, kde zákon o pobytu cizinců s posuzováním přiměřenosti rozhodnutí z hlediska dopadů do soukromého a rodinného života cizince nepočítá. I v případech takových rozhodnutí je třeba se touto otázkou zabývat, pokud cizinec vznese konkrétní námitku nepřiměřenosti rozhodnutí z hlediska jeho dopadů do soukromého či rodinného života a tato námitka není již na první pohled nemyslitelná či zdánlivá (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2020, č. j. 5 Azs 28/2020 – 38, či ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019 – 39, publ. pod č. 3990/2020 Sb. NSS).

[30] Stěžovatel však před žalovanou (ani později) nenamítal, že by jeho samotné zajištění bylo nepřiměřeným zásahem do jeho soukromého či rodinného života, a nenamítal ani to, že by takovým zcela zjevně nepřiměřeným zásahem bylo jeho přemístění (vzetí zpět) do některého ze zmiňovaných členských států, takže by účel zajištění nemohl být z tohoto důvodu naplněn. Stěžovatel naopak výslovně uvedl, že v České republice nemá žádné známé, rodinné příslušníky, zázemí ani stálé bydliště. I žalobní a kasační námitka stěžovatele ohledně neposouzení přiměřenosti napadeného rozhodnutí ve smyslu čl. 8 Úmluvy zůstala ve zcela obecné rovině. Žalovaná tak nepochybila, když se přiměřeností žalobou napadeného rozhodnutí s ohledem na čl. 8 Úmluvy výslovně nezabývala.

[31] Nejvyšší správní soud v této souvislosti pro úplnost připomíná, že nařízení Dublin III má vlastní nástroje sloužící k ochraně rodinného a soukromého života žadatelů o mezinárodní ochranu, resp. osob, na něž toto nařízení dopadá. Konkrétně se jedná o články 8 až 11 a čl. 16 nařízení Dublin III, které stanoví taková kritéria pro určení příslušného členského státu k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, jež zaručují zachování celistvosti rodiny, respektování nejlepšího zájmu dítěte a zachování péče o závislou osobu. Dále k tomuto účelu slouží i článek 17 nařízení, který obsahuje v odstavci 1 tzv. klauzuli suverenity, podle níž si každý členský stát může vyhradit (i z humanitárních důvodů podle odstavce 2) posouzení konkrétní žádosti o mezinárodní ochranu, byť by jinak nebyl podle dublinských kritérií k tomuto posouzení příslušný, a dále byla do odstavce 2 uvedeného ustanovení promítnuta tzv. humanitární klauzule, podle níž může členský stát, který vede dublinské řízení, nebo takto určený příslušný členský stát kdykoli před vydáním prvního rozhodnutí ve věci samé požadovat od jiného členského státu, aby žadatele převzal z humanitárních důvodů, které vyplývají zejména z rodinných nebo

kulturních důvodů, s cílem sloučit i jiné členy rodiny než ty, na které dopadají kritéria uvedená v článcích 8 až 11 a 16. Jak již však bylo řečeno, nic nenasvědčovalo tomu, že by uvedená ustanovení měla být použita v posuzované věci, navíc předmětem přezkoumání správních soudů je v tomto případě nikoliv dublinské rozhodnutí o přemístění vydané Ministerstvem vnitra, ale rozhodnutí žalované o zajištění cizince za účelem přemístění.

[32] Pokud jde o opět velmi obecné tvrzení stěžovatele, podle něhož měla žalovaná aplikovat zásadu *non-refoulement* či zkoumat existenci důvodů uvedených v § 179 zákona o pobytu cizinců a čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, není zřejmé, co konkrétně tím stěžovatel nad rámec již vypořádaných námitek týkajících se otázky systémových nedostatků přijímacích podmínek či azylového řízení v členských státech, do nichž mohl být stěžovatel přemístěn, či individuálních překážek přemístění, míní (navíc, pokud by se jednalo o samostatnou kasační námitku, musela by být dle § 104 odst. 4 s. ř. s. hodnocena jako nepřípustná, neboť ji stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl). Jsou to totiž právě čl. 3 odst. 2 druhý a třetí pododstavec nařízení Dublin III a dále výše citovaná judikatura Soudního dvora k individuálním překážkám přemístění, které brání tomu, aby byl přemístěním žadatele do jiného členského státu porušen čl. 4 a čl. 19 odst. 2 Listiny základních práv EU, resp. čl. 3 Úmluvy, jež právě zavazují členské státy EU, resp. smluvní strany Úmluvy respektovat princip *non-refoulement*. Proto se vedle případných individuálních překážek přemístění, které mohou mít svůj původ např. v nepříznivém zdravotním stavu žadatele, dublinská judikatura ESLP, Soudního dvora EU i vnitrostátních soudů členských států zaměřuje jednak na podmínky přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu v členském státě, do něhož má být žadatel přemístěn, tak, aby nedocházelo k nelidskému nebo ponižujícímu zacházení s tímto žadatelem přímo v uvedeném členském státě, jednak na dostatečné záruky azylového řízení v tomto cílovém členském státě, aby nemohlo dojít k tzv. *chain refoulement*, tedy k následnému navrácení žadatele daným členským státem do země původu (kde by mu případně mohlo také hrozit špatné zacházení), aniž by byla řádně posouzena jeho žádost o mezinárodní ochranu. Řádný průběh azylového řízení v cílovém členském státě, tedy ochrana před *chain refoulement*, zároveň zaručuje, že bude respektována rovněž poněkud odlišně formulovaná zásada nenavracení dle čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, který zakazuje, až na stanovené výjimky, navrácení uprchlíka do země, kde by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení. Opět je třeba opakovat, že v posuzované věci nic nenasvědčovalo tomu, že by přemístěním stěžovatele do některé ze zmiňovaných zemí jakožto členského státu příslušného k posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu mělo dojít k porušení uvedených zásad, a že navíc detailní posouzení této otázky příslušelo Ministerstvu vnitra v jiném řízení, než které vedla žalovaná.

[33] Pokud jde o § 179 zákona o pobytu cizinců, toto ustanovení stanoví důvody znemožňující vycestování cizince do jeho země původu, na nyní přezkoumávané rozhodnutí o zajištění stěžovatele dle § 129 zákona o pobytu cizinců za účelem jeho přemístění do členského státu EU (Itálie, Francie nebo Německa) příslušného pro posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu (tedy nikoliv do země jeho původu, jíž je dle dostupných informací Čadská republika) vůbec nedopadá. Již zmiňovaná ochrana před *chain refoulement* má být zvažována v rámci případného uplatnění čl. 3 odst. 2 druhého a třetího pododstavce nařízení Dublin III, a to v konečném důsledku v jiném řízení, než které vedla žalovaná.

IV.
Závěr a náklady řízení

[34] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[35] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první za použití § 120 s. ř. s. Žalovaná byla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, příslušelo by jí tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení, ovšem podle obsahu spisu jí v tomto řízení žádné náklady nad rámec běžné administrativní činnosti nevznikly, proto jí Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[36] V řízení o kasační stížnosti pokračovalo zastoupení stěžovatele advokátem Mgr. Markem Hudlickým, kterého stěžovateli ustanovil již krajský soud (§ 35 odst. 10 poslední věta s. ř. s.). Náklady spojené se zastoupením, tj. hotové výdaje advokáta a odměnu za zastupování, hradí v takovém případě stát. Nejvyšší správní soud zástupci přiznal odměnu výši 3 100 Kč za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], a dále paušální náhradu hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč za tento úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy částku 3 400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í :
Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. června 2022

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu